

מסכת זבחים - פרק ד'

וכל דבר שיש לו מתירין בין אם מתירים אותו לאדם בין אם מתירים אותו למזבח, חגיבין עליו משום פגול.

(ד) העולה - דמה מתיר את הקטרת בשך למזבח ומתיר את עורה לפהנים.

עולת העוף - דמה מתיר את הקטרת בשך למזבח.

חטאת העוף - דמה מתיר את אכילת בשך לפהנים.

פרים הנשכפים ושעירים הנשכפים - דמן מתיר את אמורייהו לקרב.

ומי שיאכל את הדברים הניתרים האמורים - חייב כרת.

רבי שמעון אומר: כל קרבן שאינו על מזבח החיצון כשלקמים, אין חגיבין עליו משום פגול ולכן לחטאת פנימית אין דין פיגול בכלל.

(ה) קדשי גזים - אין חגיבין עליהם משום פגול נותר וטמא, והשוחטן בחוץ - פטור, דבכרי רבי מאיר. רבי יוסי - מחיב כרת משום פיגול נותר וטמא ומשום שחטי חוץ.

דברים שאין חגיבין עליהם כרת משום איסור אכילת פגול מכיוון שהם לא ניתרים - חגיבין עליהם משום נותר, משום טמא, חוץ מן הדם שאין עוברים על אכילתו אלא באיסור אכילת דם.

רבי שמעון אומר: החיוב כרת לאוכל בטומאה הוא דווקא בדבר שדרכו להאכל. אבל פגון העצים והלבונה והקטרת אם אכלם בטומאה - אין חגיבין עליהם משום טמאה, וחכמים סוברים שיש חיוב כרת לאוכל בטומאה גם על מה שאין דרכו להיאכל.

(ו) לשם ששה דברים הזבח נזבח: 1. לשם זבח ולא לשם קרבן אחר. 2. לשם הבעלים הזובח ולא לשם אדם אחר. 3. לשם השם. 4. לשם הקטרה על האשים ולא לשם צלייתו על גחלים. 5. לשם ריח ולא לשם שריפתו מחוץ למזבח. 6. לשם ניחוח לה'. והחטאת והאשם יש בהם מחשבה נוספת - לשם החטא שהקרבן בא לכפר עליו.

אמר רבי יוסי: אף מי שלא הניח בלבו בשעת העבודה לשם אחד מכל אלו אלא עבד סתם - הקרבן כשר ותקנו שישחט סתם ולא יאמר ששוחט לשם הדברים הללו מכיוון שהוא תנאי בית דין שיהיו כל הכוונות האמורות גם ללא מחשבה בפועל, והתנו כך מפני שאין המחשבה הולכת אחר הבעלים אלא אחר העובד, וחוששים שהעובד יטעה במחשבתו, אך לדעת ת"ק המחשבה הולכת אף אחר הבעלים.

בעולה ושלמים זורקים על המזבח 2 מתנות שהם 4, ובחטאת נותנים דם על 4 קרנות המזבח. בחטאת חיצונה - על קרנות מזבח החיצון, ובחטאת פנימית - על קרנות מזבח הפנימי.

(א) בית שמאי אומרים: כל הנתנין על מזבח החיצון, שאם נתנו מתנה אחת - כפר, ובחטאת - שתי מתנות מכפרות.

ובית הלל אומרים: אף חטאת חיצונה שנתנה מתנה אחת - כפר.

ומכיון שרק מתנה זו מעכבת לפיכך, אם נתן את המתנה הראשונה כתיקנה ואת המתנה השנייה נתן במחשבת חוץ לזמנה - הקרבן כפר ואינו מתפגל, שהרי כשנתן את המתנה הראשונה הקרבן כבר כיפר ואין מחשבת חוץ לזמנו מפגלת בעבודה שאינה מעכבת.

נתן את המתנה הראשונה חוץ לזמנה ואת המתנה השנייה חוץ למקומה - הקרבן פגול, וחגיבין עליו כרת, ואין מחשבת חוץ למקומו מפקיעה את הפיגול כמו שלמדנו בפרק ב' משנה ד' מכיון שכאן חשב את מחשבת חוץ למקומו בעבודה שאינה מעכבת.

(ב) כל מתנות הדם הנתנין על מזבח הפנימי, שאם חסר אחת מן המתנות - לא כפר הקרבן, אלא כולן מעכבות. לפיכך, אם נתן את כלן כתיקנה ואחת במחשבה שלא כתיקנה - הרי הוא מפגל רק בחצי מתיר, ולכן הקרבן אינו פיגול אלא פסול ואין בו כרת.

(ג) איסור אכילת פיגול הוא רק על דברים שניתרים על ידי מתיר, ואלו דברים שאין חגיבים עליהם משום פגול מכיוון שדברים אלו אין להם מתירים, הקמץ, והלבונה, והקטרת, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח שמנחות אלו נקטרות כליל בלי קמיצה, והדם.

והנסכים הבאים בפני עצמן אין בהם איסור אכילת פיגול אבל נסכים הבאים עם בהמה אסורים בפיגול כי דם הבהמה מתירה את העלאתם, דבכרי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: אף נסכים הבאים עם הבהמה אינם באיסור אכילת פיגול מכיוון שאדם יכול להביא את הנסכים ביום אחר.

לג שמן של מצורע - רבי שמעון אומר: אין חגיבין עליו משום פגול ואין דם האשם נחשב למתירו שהרי אפשר להביא את לוג השמן ביום אחר, ורבי מאיר אומר: חגיבין עליו משום פגול, שדם האשם מתירו.